

Lokal utvecklingsstrategi för Astrid Lindgrens Hembygd 2014-2020

Sammanfattning

”Med mod, klokhet och påhittighet skapar människor ett hållbart liv. På redigt!”
Denna vision sammanfattar våra drömmar om framtiden i Astrid Lindgrens Hembygd.

Vår lokala utvecklingsstrategi omfattar kommunerna Eksjö, Hultsfred, Högsby, Nässjö, Vimmerby, och del av Oskarshamn. Strategin ska användas för att styra föreningen Astrid Lindgrens Hembygds arbete med prioritering och urval av projektansökningar samt med partnerskap, fondsamordning och kommunikation. Alla projekt som prioriteras genom denna utvecklingsstrategi bidrar till att uppnå EU:s tillväxtstrategi EU2020.

Strategins horisontella mål är jämställdhet, ökad hållbarhet, ungas delaktighet och mångfald som kompletteras med våra övergripande mål: folkhälsa och entreprenörsanda. Dessa mål når vi genom insatsområdena ”Det civila samhället” och ”Den lokala ekonomin” utifrån följande målsättningar:

Utvecklat föreningsliv

Föreningslivet är en av grundpelarna i landsbygdernas utveckling och kan genom samverkan, nya metoder och funktioner bidra till en ökad attraktivitet på landsbygden. Genom ett utvecklat föreningsliv sker en kapacitetshöjning på landsbygden.

Digital närvaro

Digital närvaro skapar möjligheter till ökat informations- och serviceutbud i närmiljön vilket ger lokala försörjningsmöjligheter, meningsfull fritid, möjligheter till ett socialt liv och personlig utveckling.

Förädlade lokala resurser

Förädlade och utvecklade lokala resurser ger försörjningsmöjligheter genom ett ökat utbud av tjänster och produkter inom besöksnäringen och inom de gröna näringarna. De gröna näringarna är viktiga för den lokala matproduktionen och tillvaratagandet av nya idéer för produktutveckling. Området har en stor potential för fler och mer utvecklade besöksmål vilket i sig också gör bygden mer attraktiv.

Transportmöjligheter

Att bo på landsbygden innebär att det ofta är långa avstånd till många funktioner i samhället. Det finns unika behov av transporter som kräver anpassade lösningar och som kan lösas med kreativitet och goda samarbeten.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
1. Syftet med den lokala utvecklingsstrategin.....	3
2. Strategins bidrag till EU:s och Sveriges mål.....	3
3. Strategins framtagning	3
4. Utvecklingsområdet.....	4
4.1 Områdesbeskrivning.....	5
4.2 Behov och utvecklingsmöjligheter	7
5. På vilket sätt är strategin innovativ?.....	9
6. Vision	10
7. Insatsområden, mål och urvalskriterier	10
7.1 Övergripande mål för området	10
Övergripande horisontella mål för hela strategin	12
7.2 Insatsområden.....	13
7.3 Handlingsplan.....	15
7.4 Urvalsprocess	17
7.5 Mål och urvalskriterier	18
8. Finansieringsplan.....	19
9. Organisation	19
9.1 Administrativ kapacitet och kansliets arbete (drift)	19
9.2 Partnerskapet och föreningen	20
9.3 LAG – den lokala aktionsgruppen.....	21
10. Samverkan mellan fonder och med andra aktörer	22
10.1 Samverkan mellan fonder.....	22
10.2 Avstämning med andra aktörer med utvecklingsansvar.....	22
10.3 Jämställdhet och icke-diskriminering.....	23
11. Kommunikation.....	24
11.1 Kommunikationsplan	26
12. Uppföljning och revidering	26
13. Bilagor.....	27
Bilaga 1: SWOT-analys.....	27
Bilaga 2: Omvärldsanalys	27
Bilaga 3: Motivering flerfondsfinansiering.....	27
Bilaga 4: Deltagare i strategiprocessen.	27
Bilaga 5: Församlingskoder och karta över Oskarshamns kommun.....	27

1. Syftet med den lokala utvecklingsstrategin

Denna utvecklingsstrategi ska användas för att styra LAG:s arbete med prioritering och urval av ansökningar samt partnerskap, kommunikation och fondsamordning.

2. Strategins bidrag till EU:s och Sveriges mål

Alla projekt som prioriteras genom denna utvecklingsstrategi bidrar till att uppnå EU:s tillväxtstrategi EU2020. Därför bygger alla mål och processen för projekturen i strategin på de mål som är satta i de inblandade operativa programmen för struktur- och investeringsfonderna.

Analysen ligger till grund för en vision och ett utvecklingsbehov, som leder till insatsområden och specifika mål som kan mätas med hjälp av indikatorer. En handlingsplan visar hur målen i insatsområdena ska omsättas i aktiviteter.

3. Strategins framtagning

Föreningens medlemmar har beslutat att bilda ett område för lokalt ledd utveckling. Flera LAG- och medlemsmöten har genomförts under framtagandet av strategin. Vidare har det varit flera möten med kommunstyrelsernas ordförande samt med kommunernas tjänstemän med ansvar för landsbygdsfrågor och arbetsmarknad kring fortsatt partnerskap och innehåll i strategin.

Utifrån resiliensbegreppet (Se bilaga 2) har fyra workshops identifierat svagheter styrkor och hot i området. Mobiliseringsgruppen, ett utskott från styrelsen, har bjudit in brett till sju dialogträffar som har fortsatt SWOT-analysen och tagit fram fler styrkor men även möjligheter. Föreningen har haft möten med turismorganisationer, LRF:s kommungrupper, idrottsförbund, Coompanion, berörda regionförbund och länsstyrelser för att göra avstämning mot utvecklings- och handlingsplaner.

Föreningen har tillsatt en skrivargrupp med sex landsbygdsorienterade kvinnor och män med bred bakgrund i olika åldrar från var sin geografisk del av området. De har läst in sig på regionala och lokala planer och utredningar och sammanfattat resultaten från de olika dialogträffarna för att sedan gemensamt skriva strategin.

Dialog med intressenter har kontinuerligt skett via hemsida, Facebook, blogg och Twitter. Bloggen används som nyhetsbrev och mail skickas ut till hela nätverket vid uppdatering.

4. Utvecklingsområdet

Totalt antal invånare i utvecklingsområdet, inklusive tätorter > 20 000 invånare.	86 872 invånare
Antal invånare i utvecklingsområdet, exklusive tätorter > 20 000 invånare.	86 872 invånare
Områdets totalstorlek i km ² , inklusive tätorter > 20 000 invånare.	5 669 km ²
Områdets storlek i km ² utanför tätorter > 20 000 invånare.	5 669 km ²
Antal invånare per km ² , inklusive tätorter.	15,3 invånare/km ²
Antal invånare per km ² , exklusive tätorter.	15,3 invånare/km ²
Kommuner som omfattas av strategin.	Eksjö, Hultsfred, Högsby, Nässjö, Vimmerby, del av Oskarshamn; Döderhults församling väster om Europaväg 22, förutom Emsforsområdet. Se karta och församlings-koder. Bilaga 5
Landskapstyper och landmärken	Landskaps- och naturtyperna i området är förhållandevis homogena och sträcker sig delvis upp på det småländska höglandet där Tomta-backen är högsta punkten. Området är rikt på skog med växlande och småbruten terräng och har ett nätverk av våtmarker och vattensystem, bland annat Emån och Stångån. Ett stort antal sjöar bryter upp landskapet tillsammans med odlingsmarker och kulturlandskap.
Större tätorter och utvecklingscentra	Nässjö, Eksjö, Vimmerby, Hultsfred, Högsby är huvudorterna i respektive kommun. Mer om utvecklingscentra beskrivs i 4.1.

Befolkningsförändring för åren 2007–2013	
• Flyttnetto	+ 84 personer
• Födelsenetto	- 1 066 personer
Arbetslöshet i procent	7,4 %
Arbetslöshet bland unga (15–24 år) i procent	21 %
Andel invånare med utländsk bakgrund i procent	14,6 %
Antal företag per 1 000 invånare	116
Antal nystartade företag per 1 000 invånare	7,9
Andel av befolkningen i procent	
16-24 år	11 %
25-44 år	21 %
45-64 år	27 %
65- år	24 %
Övrigt nämnvärt som har betydelse för områdets utveckling?	Skogen och en växande besöksnäring. Se även 4.1

4.1 Områdesbeskrivning

Astrid Lindgrens Hembygd omfattar sex kommuner i Jönköpings och Kalmar län i Småland. Högsby och Nässjö har tidigare tillhört leaderområdet Mitt i Småland. Eksjö, Hultsfred, Vimmerby och delar av Oskarshamns kommun ingår sedan tidigare i leaderområdet Astrid Lindgrens Hembygd. Kommunerna hör naturligt ihop genom sin gemensamma struktur, geografi och sina nätverk. Samverkan finns med såväl angränsande leaderområden som med landsting, länsstyrelser och regioner i Småland och Östergötland. I närområdet finns viktiga regionala centra och högskole- och universitetsorter såsom Jönköping, Kalmar, Växjö och Linköping.

Historisk utveckling

Eksjö och Vimmerby är gamla medeltida städer med karaktäristiska och välbevarade stadskärnor. Järnvägsknuten Nässjö med sina 100 år är jämförelsevis en ung stad. Hultsfred har vuxit upp som ett industri- och stationssamhälle, nu vida känt för sitt musikliv. Högsby var på medeltiden centrum i Handbörds härad, ett av de många ”små landen” som så småningom bildade landskapet Småland. Delen av Oskarshamns kommun som tillhör området är en utpräglad jord- och skogsbygd med småskaligt kultur- och odlingslandskap till exempel i Bråbygden.

Natur och klimat

De förhållandevis homogena landskaps- och naturtyperna i området sträcker sig delvis upp på det småländska höglandet där Tomtabacken med 377 meter över havet är Götalands

högsta punkt. Området är rikt på skog, främst barrskog, med växlande och småbruten terräng och har ett nätverk av våtmarker och vattensystem, bland annat Emån och Stångån. Den 22 mil långa Emån, som rinner genom fem av de sex kommunerna, är ett av Europas artrikaste flodområden och klassas som nationalälv. Ett stort antal sjöar bryter upp landskapet tillsammans med odlingsmarker och kulturlandskap. I ådalarna och övrig landsbygd finns stora inslag av åker och betesmark. Kännetecknande är den bergiga och växlande terrängen med stenig mark vilken präglar jord- och skogsbruket under århundradena.

Klimatmässigt är det stora variationer med huvudsakligen kalla vintrar och varma somrar. Nässjö, en av Sveriges högst belägna städer, har en tradition som ”vinterstad” och Målilla i Hultsfreds kommun innehar värmerekordet sommartid i Sverige med 38 grader.

Befolkning

Astrid Lindgrens Hembygd är ett relativt glesbefolkat område med 15 invånare per kvadratkilometer. Befolkningsutvecklingen i området har varit negativ under de senaste decennierna. Några av de mest utsatta glesbygdskommunerna är Hultsfred och Högsby som har tappat omkring 20 procent av sin befolkning mellan 1990 och 2010. Genom invandring och flyktingmottagning har avfolkningen minskat de senaste åren. De internationella flyktingströmmarna påverkar det lokala samhället för flera kommuner. Invånarantalet i kommunhuvudorterna är mellan cirka 2 000 och 17 000 invånare. Härutöver finns ett tiotal orter med cirka 1 000 – 3 000 invånare med viktiga stödpunkter för arbetsmarknad och lokal service. Dessutom finns ett flertal mindre tätorter med ett visst serviceutbud som skola, dagligvarubutik med mera. Området karaktäriseras av en åldrande befolkning med fler döda än födda och fler som flyttar ut än in. Minskat invånarantal är en anledning till försämrade service särskilt på landsbygden och i mindre tätorter och därför har arbetsplatser, butiker och skolor lagts ned.

Civilsamhället och föreningslivet

Mindre samhällen och byar karaktäriseras av sammanhållning och engagemang i föreningsliv och i ideella organisationer, bland annat inom kulturen och idrotten. Det innebär också många kreativa mötesplatser i området. Nyrekrytering av förtroendevalda och medlemmar är ett problem och ibland även föreningslivets former och metoder. SCB:s medborgarundersökningar som genomförts i fem av de sex kommunerna visar på att man är relativt nöjd med sin kommun som plats att leva och bo på. Tillgången till arbete är den faktor man är minst nöjd med. Tryggheten och bostäderna får genomgående högre betyg.

Sammanhållande infrastruktur

Genom området går de stora riksvägarna 37, 40 och 47 från västra Småland ner till kusten samt 23 och 34 från Linköping till Växjö respektive Kalmar. I området finns järnvägar som förenar Astrid Lindgrens Hembygd i öst-västlig och i nord-sydlig riktning. Bockabanan (Nässjö-Oskarshamn) och Stångådalsbanan (Linköping-Kalmar) är viktiga, men oelektrifierade järnvägar. Nässjö är knutpunkt för flera järnvägar bland annat Södra stambanan. Det har skett en försämring av persontrafiken med tåg, främst sträckor i öst-västlig riktning. Många saknar också lokal busstrafik vilket bland annat påverkar pendling till arbete och utbildning. I alla kommuner pågår utbyggnad av fibernätet. Längre från tätorterna saknas kommersiella intressen och ansvaret för utbyggnaden hamnar hos de ideella aktörerna som inte alltid har resurser för det ökade ansvaret. Kunskapen om möjligheterna vid digital närvaro är olika. Dålig mobiltelefonäckning är ett annat problem.

Näringsliv och företagande

Näringslivet i regionen präglas av en relativt stor andel småföretag men även större företag inom tillverkningsindustrin. I många företag pågår generationsväxling som är en av anledningarna till problem med kompetensförsörjning. De stora arbetsgivarna finns ofta i tätorterna vilket ger en arbetspendling från landsbygderna. De areella näringarna med jord- och skogsbruk sysselsätter fler i Astrid Lindgrens Hembygd jämfört med riket. Den totala sysselsättningsutvecklingen har varit negativ i flera kommuner som Högsby och Hultsfred medan Vimmerby ökat sin sysselsättning inte minst genom satsningarna inom besöksnäringen.

För att stödja och stimulera utvecklingen av den trärelaterade industrin har regionförbunden och länsstyrelserna i Småland antagit en småländsk trästrategi. Regionförbundet och Länsstyrelsen i Kalmar län samt LRF Sydost har genomfört en gemensam framtidsstudie för de gröna näringarna. Studien är den första i sitt slag i Sverige. Även besöksnäringen har stark utveckling i Astrid Lindgrens Hembygd med många gränsöverskridande samarbeten. Det finns ett antal utvecklingscentra inom natur, kultur, besöksnäring och träindustrin.

4.2 Behov och utvecklingsmöjligheter

Bifogad SWOT-analys (Se bilaga 1) utgör underlaget till följande beskrivning av områdets hot, svagheter, möjligheter och styrkor. Som utgångspunkt för vår vision och strategi tar vi de sammanflätade globala ekologiska, ekonomiska och sociala kriserna på allvar (Se bilaga 2). Vi söker efter en utvecklingsväg som är ett svar både på landsbygdens utmaningar och på vad som händer globalt. I fokus står att stärka bygdens resiliens (Se bilaga 2) för att klara de framtida utmaningarna och även fortsättningsvis kunna erbjuda ett gott liv i vårt område oavsett vilka framtidsbilder som visar sig vara sanna. Området har många möjligheter och styrkor, men också svagheter och hot som kommit fram när strategin har formulerats.

Natur och klimat

Naturen är en av områdets största styrkor. Barrskogar som reser sig ur mossklädda marker, trolska insjöar och vattendrag. En vinter med mycket snö som gjord för skridskotur, pulkaåkning, skidor och frostnupna kinder. Villande moar med krösaris, blåbär och svamp. Lägg till den åtråvärda tystnaden och lugnet, som dagens samhälle lider brist på. Klimatförändringarna är tydliga i globala rapporter vilket kommer ställa nya krav på individerna och hela samhället. Astrid Lindgrens Hembygd har med ökad kunskap stora möjligheter att bli mer resiliert det vill säga ha en långsiktig förmåga att klara av förändringar och utvecklas. Med en varsam hand och ett professionellt agerande är naturen en möjlighet för en utvecklad turism med fler företag och anställningar, nya säsonger, fler lokala matproducenter och fler som vill bo och verka på landsbygden.

Befolkning

Förutom det åtråvärda lugnet är områdets styrkor att det finns tillgängligt boende på många platser och ibland också möjlighet till sjönära boende. Det som motverkar en ökad inflyttning är bland annat arbetslöshet, borttagen service och åverkan på naturen. Bland svagheter kan nämnas att det kan vara svårt att få ett kontaktnät som nyinflyttad. Området har dock väl utbyggda nätverk mellan företagen, kommunerna och föreningslivet som skulle kunna bli bra ingångar till sysselsättning för utrikesfödda och för andra som är långt från arbetsmarknaden. Vad som kan behövas för att öka inflyttningen är projekt som ger jobb,

skapar kontakter och för människor samman. En bygd med stark sammanhållning och kreativitet är mer attraktiv att flytta till. Ökade kommunikationer, såväl digitalt som i form av vägar och järnvägar, ger också ökade möjligheter att bo och verka på landsbygden.

Civilsamhället och föreningslivet

Föreningslivet bärs upp av eldsjälar. Det är kvinnor och män som ger timme efter timme av sin fritid för att stärka sin bygd, utöva en sport eller hålla traditioner vid liv. Föreningarna ordnar aktiviteter, håller med lokaler och sitter på kunskaper som skulle kunnat vara utdöda för länge sedan om det inte varit för alla dessa envisa smålänningar! Föreningarna fungerar som mötesplatser, brobyggare och skola i den demokratiska processen. Hotet mot befintliga föreningar är bland annat ändrade livsstilar, ökade krav på anläggningar, ett ändrat intresse för kultur och kulturhistoria samt bristande nyrekrytering. Medlemmarna i många föreningar blir äldre och det traditionella sättet att driva föreningar kan behöva anpassas till nya förutsättningar för att attrahera de unga. Det behövs nya metoder för att möta de nya inriktningarna kring utbud, kommunikation och föreningsstrukturer.

Sammanhållande infrastruktur

I området finns en grundläggande infrastruktur med vägar och järnvägar av varierande kvalitet som håller ihop området. Likaså pågår en utbyggnad av fibernätet. Det fysiska mötet är ett grundläggande mänskligt behov. Umgänge och arbete stärker den mentala hälsan. Digital närvaro förebygger utanförskap i en allt snabbare digital värld. Som tidigare har nämnts har det skett en försämring av persontrafiken med tåg och många saknar också lokal busstrafik i området. Lösningarna kan finnas i samverkan, i ändrad attityd och värdering, i nya funktioner och nya metoder. Till exempel kan nämnas samåkningsprojekt och den kommande regionala cykelstrategin i Kalmar län som belyser möjligheter till ökad cykelpendling. Ett annat exempel är de regionala digitala agendorna som kan omsättas i lokal handling. Ökad kunskap kan ge nya möjligheter.

Näringsliv och företagande

Med starka varumärken, god entreprenörsanda och genuina förutsättningar är besöksnäringen en stor möjlighet i Astrid Lindgrens Hembygd. Hoten mot utveckling av turismen i vårt område handlar mycket om omvärlden, där ekonomiska och humanitära kriser samt nödvändiga åtgärder för att skydda klimatet kan minska resandet från andra länder. Sårbarhet kan minskas om människorna som bor nära väljer att resa mer i sitt närområde. Det skapar också en stolthet för bygden som i sig är en bra marknadsföring, gärna i en ökad digital närvaro. Till exempel där vi och våra gäster beskriver området i sociala medier. För att stå sig i den ökande konkurrensen och stärka den lokala ekonomin behövs ständigt ett förbättrat värdskap, utveckling av naturresurser och ökad kvalitet på produkter och tjänster. Ett ökat antal företag ger en bra förutsättning för den lokala utvecklingen. För att utveckla och tillgängliggöra naturresurser kan nämnas behovet av nya cykelvägar, kanotleder och vandringsleder, ställplatser för husbilar och laddningsställen för elcyklar. Vidare behövs en enad positiv attityd för en stärkt besöksnäring bland företag och offentliga aktörer.

Lantbrukaren som kliar sina kor bakom örnen, eftersom han vet att det är just där det är allra skönast att bli kliad när man är ko. Biodlaren, grönsaksodlaren och fårbonden, alla som har sitt hjärta i den gröna vardagen och i den lokala ekonomin. Alla är de en del av områdets styrkor: småskaligheten och den närproducerade maten. I förlängningen leder

matproducenternas arbete till fler möjligheter för gårdsbutiker, saluhallar, matmarknader och nätverk. Hoten mot vår småländska mat är konkurrens och storskalighet, förändringar av ekosystemtjänster till exempel bidöd, gifter i naturen och extrema väder till följd av den globala klimatförändringen. Med ett ökat antal mötesplatser mellan producenter och konsumenter ökar efterfrågan och möjligheterna till lokala och regionala kopplingarna stärks. Olika lokala intresseorganisationer kan stöttas liksom kan produkter och produktionsprocesser behöva anpassas. Ibland behöver också affärsmässigheten ökas i de lokala små företagen för att bli mer konkurrenskraftiga på marknaden.

Globala hot med lokala möjligheter

Astrid Lindgrens Hembygd har stora möjligheter att bli resilient och ha en långsiktig förmåga att klara av förändringar och att utvecklas. I längden krävs det att vi kan och vill anpassa och förnya oss. Resiliensbegreppet utvecklas mer i bilaga 2. Astrid Lindgrens Hembygd är ett entreprenöriellt område med stor potential, många möjligheter och många styrkor där kvinnor och män med mod, klokhet och påhittighet övervinner hoten och svagheter för att få ett hållbart liv med god hälsa.

5. På vilket sätt är strategin innovativ?

Enligt den nationella strategin är innovationer nya eller förbättrade lösningar som svarar mot behov och efterfrågan i vardagen och omvärlden, till exempel varor, tjänster, organisations-sätt med mera. Det skapar värden för samhälle, företag och individer. Dessa värden kan ta såväl ekonomiska, sociala som miljömässiga former. Utgångspunkten för vår strategi är att vi tar de sammanflätade globala ekologiska, ekonomiska och sociala kriserna på allvar (Se bilaga 2). Vi söker efter en utvecklingsväg som är ett svar både på landsbygdernas utmaningar och på vad som händer globalt.

Resiliens – ett fördjupat och förstärkt hållbarhetsbegrepp

Vi förstärker och fördjupar hållbarhetsbegreppet till att verka för resiliens i området. Resiliensbegreppet kompletterar hållbarhetsbegreppet genom att betona sammanvävningen av sociala och ekologiska system i ständig förändring och behovet av att bygga beredskap för överraskningar. Resiliensbegreppet behövs också för att hantera situationer där viktiga trösklar redan överskridits och ”hållbarhet” inte längre kan nås. Ett resilient samhälle kan blomstra och tillgodose människors behov, även vid förändrade omvärldsbetingelser oavsett vilka framtidsbilder som i slutänden visar sig vara sanna. Likaså har resiliensbegreppet inneburit ett nytt angreppssätt i strategiprocessen.

Utökat geografiskt område och nätverk

Området har utökats med två kommuner. Den nya samverkan mellan våra sex småländska kommuner ger nya förutsättningar för en hållbar utveckling i området. Vi har många gemensamma nämnare i en levande landsbygd: skogs- och glesbygd, Emån och Stångån som binder ihop ådalarna, och järnvägarna och vägar som binder ihop kommunerna och dess större och mindre tätorter. Strategin har tagits fram i en mycket omfattande och i flera avseenden nyskapande process (Se även 3). Nya organisationer och därmed nya personer har tillkommit i nätverket med kreativa idéer och inspel. De personer som bidragit till strategins framtagande finns nu i föreningens nätverk och kontakten med dem hålls levande bland annat via inbjudningar till träffar och uppdateras via digitala nyhetsbrev. En styrka på

landsbygden är närheten i nätverken. Det gör att de individer som identifierats som kunskapsbärare i specifika frågor finns nära för att tillföra kunskap och kompetens.

Innovativa mål

Ett av kännetecknen på ett resilient lokalsamhälle är en stark lokal ekonomi som bland annat nås genom en kreativ entreprenörsanda, vårt ena övergripande mål. En innovativ entreprenörsanda främjar förmågan att identifiera och ta tillvara möjligheter samt att skapa resurser. Vi vill genom främjandet av innovativitet och ökat entreprenörskap uppmuntra till omvandling av kunskap som i sin tur leder till nya lokala produkter och tjänster, eller till nya sätt att arbeta eller organisera sig. Vi anser att ökad kunskap och ökad makt över sin egen situation ger en kapacitetshöjning på många plan och ökar invånarnas möjlighet att själv påverka sin landsbygd. Kärnan i modern kunskapsekonomi utgörs av hur vi använder oss av viktiga resurser såsom kunskap, kompetens och kreativitet. På EU-nivå lyfts vikten av förbättrad folkhälsa och vi vill att även vår strategi ska betona värdet av detta på lokal nivå. Det gäller inte minst i det mångfasetterade och rika föreningslivet i de sex kommunerna. Vi väljer att bearbeta ämnet utifrån de insatsområden och delmål invånarna i Astrid Lindgrens Hembygd varit med och tagit fram. Vi tror att dessa variabler har stor betydelse för folkhälsan, vilket är det andra övergripande målet i strategin.

6. Vision

Med mod, klokhet och påhittighet skapar människor ett hållbart liv. På redigt!

Visionen beskriver den stolta framåtanda som präglar den småländska bygden. Astrid Lindgrens författarskap inspirerar till ord som känns trygga och ständigt aktuella ända in i framtiden. Ord som för oss leder till handling.

”På redigt” ska helst uttalas på småländska. Uttrycket säger att vi gör det ordentligt och betonar värdet av det genuina som ingen kan ta ifrån oss. Vi är övertygade om att det är en av de viktigaste framgångsfaktorerna för en positiv utveckling i Astrid Lindgrens Hembygd i Småland.

7. Insatsområden, mål och urvalskriterier

7.1 Övergripande mål för området

Leadermetoden

Leadermetoden ska genomsyra alla projekt. Den kanske mest unika delen i leadermetoden är *treparterskapet*, där en samverkan sker mellan offentlig sektor, privata näringslivet och den ideella sektorn. Partnerskapet ger en kapacitetshöjning, förankring och långsiktighet i projekten. *Nätverkande och underifrånperspektiv* är andra delar i metoden som också stärker projektet långsiktigt. *Innovativitet* betyder att projektet tillför något nytt och att det inte är ordinarie verksamhet. *Överförbarhet* innebär att projektiden ska kunna föras över till andra, kanske som inspiration och lärdom till en god utveckling på andra platser.

Övergripande mål 1

Folkhälsa

Den senaste tidens nyheter rapporterar många tecken på ökad ohälsa hos befolkningen. Detta gör att folkhälsoaspekten är omöjlig att bortse från då den i princip genomsyrar allt i samhället. På EU-nivå lyfts vikten av förbättrad folkhälsa i folkhälsostrategin ”Tillsammans för hälsa” och vi vill att även vår strategi ska betona värdet av detta på lokal nivå. Det nationella målet att skapa samhälleliga förutsättningar för god hälsa på lika villkor för hela befolkningen, innebär en förbättrad folkhälsa och ökad livskvalitet. Även i kommunernas och regionernas planer nämns folkhälsan som en viktig aspekt för utvecklingen.

Folkhälsa är en förutsättning för att kunna bidra till EU:s mål med en ”Smart och hållbar tillväxt för alla”. Folkhälsoproblematiken kan diskuteras i många olika dimensioner. Vi väljer att bearbeta ämnet utifrån de insatsområden och delmål invånarna i Astrid Lindgrens Hembygd varit med och tagit fram då vi tror att dessa variabler har stor betydelse för folkhälsan. Genom att beakta dessa leder de i sin tur till förbättrad folkhälsa i området. Kvinnor och män som bor på landsbygden ska ha möjlighet till ökad kunskap och för att kunna leva ett hållbart och innehållsrikt liv.

Hur bidrar landsbygderna till bättre folkhälsa? Många drömmer om ett lugnare och hälsosammare liv på landsbygden. Det kan krävas mod att såväl lämna staden, som att bo på landsbygden. Det underlättar att vara lite klok och påhittig för att skapa sig ett hållbart och hälsosamt liv. Livskvaliteten och folkhälsan höjs med en avstressande tillvaro och detta skapas med den lättillgängliga naturens lugnande och läkande inverkan runt knuten.

På landsbygden finns också möjlighet att på ett naturligt sätt se det ekologiska kretsloppet och få en djupare förståelse för de globala utmaningarna vi står inför. Ett förändrat beteende och förhållningssätt börjar hos den enskilde. Eller som Astrid Lindgren har sagt: ”Allt stort som skedde i världen skedde först i någon människas fantasi”.

Förutom själva naturen finns det även en social omsorg på små och stora orter. Att *vara någon* är oerhört viktigt för att må bra. Man blir lättare sedd på en liten ort. Med samhörigheten som ofta finns på landsbygden ges en trygg uppväxt där det sociala nätverket och gemenskapen gör att man lättare hittar sin identitet, men det finns också en utmaning att våga vara annorlunda. Inom begreppet folkhälsa bidrar strategin till en ökad mångfald och tolerans.

Föreningslivet skapar möjligheter att växa som människa. Föreningarnas struktur med gemenskap, medbestämmande och delaktighet är viktigt i en socialt hållbar utveckling och förbättrad folkhälsa. Idrottsrörelsen bidrar genom sitt stora engagemang till folkhälsa, inte minst genom breddidrotten. Likaså är kulturaktiviteter viktiga för den mentala hälsan och bidrar också till identitetsskapande för alla. Föreningarna är dessutom viktiga samhällsbyggare, kulturbärare och möjliggörare för ett företagande, innovationer och ökad sysselsättning. Genom att utveckla och arbeta med ovanstående variabler i vår strategi främjas folkhälsan i vårt samhälle.

Vi styr mot målet genom att projekten tydligt ska påvisa folkhälsoaspekten. På kommunal och regional nivå mäts folkhälsotal.

Övergripande mål 2

Entreprenörsanda

En stark lokal ekonomi med en mångfald av branscher, entreprenörer, affärsidéer och finansieringsmodeller samt en bra balans mellan lokala/regionala respektive globala affärskopplingar och marknader är några av kännetecknen på ett resilient lokalsamhälle. En förutsättning är ett kreativt entreprenörskap. Begreppet ”entreprenörskap” ger vi en vidare tolkning som betonar *entreprenörsandan* i form av kreativitet och driftighet.

Vi strävar även efter att Astrid Lindgrens Hembygd ska vara ett innovativt område där var och en arbetar utifrån sina egna förutsättningar samtidigt som vi tar vår del av ansvaret för att minska den negativa belastningen på jordens resurser. Vi vill sprida ut riskerna och inte lägga alla ägg i samma korg utan uppmuntra till påhittighet och produkt- samt tjänsteutveckling för att minska sårbarheten i samhället. Kvalitativa värden är viktigare än kvantitativa och utveckling bör ske hållbart och på landsbygdernas villkor. Vi anser att ökad kunskap och ökad makt ger en kapacitetshöjning på många plan och ökar invånarnas möjlighet att själva påverka sitt närområde. Kärnan i modern kunskapsekonomi utgörs av hur vi använder oss av viktiga resurser som kunskap, kompetens och kreativitet.

En innovativ entreprenörsanda främjar förmågan att identifiera möjligheter, skapa resurser och ta tillvara möjligheter. Innovativitet uppstår ofta i olika samspel, till exempel mellan företag, föreningsliv och den offentliga sektorn. Genom att ha entreprenörsanda som ett av Astrid Lindgrens Hembygds övergripande mål stimulerar vi våra invånare att vara påhittiga i att hitta vägar för att skapa sin försörjning och driva samhället framåt. Vi vill genom främjandet av innovativitet och ökat entreprenörskap omvandla kunskap till nya produkter och tjänster, eller till nya sätt att arbeta eller organisera sig. Detta leder i sin tur till ökade lokala och regionala multiplikatoreffekter i ekonomin och ett samhälle där människor vill bo. Minskade transporter och arbetspendling samt en ”leva- och verkalandsbygd” är också positiva effekter.

Styrning mot målet sker genom uppmuntran av innovativitet och kreativitet i projekten. Vi uppmuntrar till att våga prova nytt i nya sammanhang. Ett resultat av att området har entreprenörsanda märks till exempel genom ökat antal nya företag, nya arrangemang, nya föreningar, nya initiativ etc. Mätningar av ändrade attityder sker genom SCB:s kommunala medborgarundersökningar. Vad gäller ungdomars attityder görs uppföljning genom LUPP-undersökningar från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Övergripande horisontella mål för hela strategin

Alla horisontella mål ska beaktas på projektnivå. Både förväntad måluppfyllelse eller avsaknad av något horisontellt mål ska beskrivas i ansökan.

- *Jämställdhet.* Kvinnor och män har samma makt att forma samhället och sina egna liv (Se även 10.3).

Målet mäts genom att vi räknar hur många kvinnor och män som deltar i projekten, är projektledare och är aktiva i projektgruppen. Vi mäter också hur många projekt som vänder sig till kvinnor eller män, särskilt i projektområden med traditionell könsuppdelning. Resultaten av projekten ger föreningen en bild av jämställdhet och rådande maktstrukturer i samhället. Resultaten ligger också

till grund för ett internt lärande som sedan kan ge stöd till kommande projektansökningar.

- *Ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.* Aktiviteterna i projektet är hållbara och den sammanlagda mängden naturresurser som direkt och indirekt går åt för att upprätthålla vår livsstil belastar inte jordklotet. Strategin bidrar till att nå Sveriges miljömål (Se även bilaga 2).
Vi mäter målet genom att se hur många aktiva val projekten har gjort för att öka hållbarhet. En checklista med förslag på val tillhandahålls av LAG.
- *Mångfald.* Vi har ett öppet synsätt och tar tillvara på mångfaldens möjligheter och den är stärkt genom att utrikesfödda är en naturlig del av samhället.
Vi mäter målet genom att se hur många aktiviteter som skapat möten för att öka integrationen.
- *Ungas delaktighet.* Unga involveras i aktiviteter där så är möjligt i strävan efter generationsöverskridande mervärden, kapacitetshöjning, försörjning med mera.
Vi mäter målet genom att se hur många unga (15-24 år) som aktivt deltagit i projektaktiviteter.

7.2 Insatsområden

Insatsområde 1

Det civila samhället. Där människor verkar tillsammans.

Det civila samhället bärs upp av medborgare som engagerar sig i samhällets intressen vilket ger sammanhållning och social tillit. Ett starkt civilsamhälle är en nyckelfaktor för levande landsbygd.

Mål: Ett utvecklat föreningsliv

De olika föreningarna med sina aktiviteter och eldsjälarna är en av grundpelarna i landsbygdens hållbara utveckling. Föreningslivet kan ses som utvecklare och bärare av den demokratiska processen och är en bra skola för unga. Här kan de få en identitet, bli sedda och känna en delaktighet, men också en stolthet över den bygd som är deras. Föreningslivet skapar mötesplatser över olika gränser, inte minst genom generations- och genusöverskridande aktiviteter. Integrationsprocesser som uppmärksammar och inkluderar utrikes födda bidrar till en personlig utveckling för alla. Byalag och samhällsföreningar har en samhällsbyggande funktion och känner sin bygd väl. De är en länk mellan bygden och offentliga parter men man har svårt att rekrytera medlemmar och förtroendevalda. Det behövs nya metoder för att möta nya inriktningar kring utbud, kommunikation och föreningsstrukturer.

En lokal utveckling sker med ett moderniserat föreningsliv där samverkan mellan föreningar stärks. Ökad attraktivitet, möjligheter för försörjning och ett socialt välmående genom idé- och erfarenhetsutbyte ökar kunskaper och kompetenser och man lär av varandra även i svåra frågor. Känslan av att kunna påverka stärker den mentala hälsan.

Föreningslivet är navet i idrotten och skapar ett naturligt forum för rörelse och ett aktivt liv. Utan breddidrotten skulle vi ha få elitidrottare och tvärtom. Föreningslivet stärker kulturen och främjar konstnärskapet. Här ser vi ett entreprenörskap som är lika med kreativitet, framåtanda och ett visionärt tänkande.

Målet mäts genom antal nya metoder, antal nya funktioner och ett ökat antal arbetstillfällen.

Mål: Hållbar digital närvaro

En förbättrad digital närvaro och nya initiativ kan ge minskad klimatpåverkan genom att människor inte alltid behöver resa för att till exempel besöka läkaren, för att arbeta eller studera. Det ger en möjlighet för människor att ha ett helt liv i sin närmiljö med försörjningsmöjligheter, en meningsfull fritid, ett socialt liv och personlig utveckling. Med en digital närvaro följer kunskap om trender, tendenser och hot i den snabba utvecklingen.

Digital närvaro förebygger utanförskap i en allt snabbare digital värld. Datakommunikation och ökad kompetens är en viktig förutsättning för en positiv landsbygdsutveckling med fler möjligheter för det mänskliga mötet. En digital närvaro skapar en synlighet för landsbygden och inspirerar till nya mötesplatser. Här har vi gemensamt ett gyllene tillfälle till att manifestera landsbygden i olika sociala forum och bli opinionsbildare. Lokala servicepunkter skapas och är en av förutsättningarna för digital närvaro. Den ger möjligheter till ett ökat informations- och serviceutbud och tillgång till personliga kontakter, vilket kan minska ensamheten och förbättra hälsan. Valfriheten och jämlikheten ökar i takt med den digitala närvaron för privatliv, föreningsliv, företagande samt för kvinnor och män i alla generationer med olika etnisk bakgrund.

Ökad attraktivitet och därmed ökad inflyttning blir en naturlig följd av hela processen. Det behövs fortfarande förstudier för att kartlägga framtida behov av datakommunikation, som till exempel fiberanslutningar.

Målet mäts i antalet nya funktioner, ökad kompetens och antal arbetstillfällen.

Insatsområde 2

Den lokala ekonomin, där resurserna cirkulerar i området.

Den lokala ekonomin är ett ekonomiskt kretslopp där resurser förädlas. Den är viktig, inte bara för oss smålänningar utan också för den hållbara utvecklingen. En krona som stannar kvar i området blir tre kronor i slutänden men vi behöver självklart ett nationellt och internationellt utbyte också. Viktiga resurser i den lokala ekonomin är människorna som lever i bygden och det sociala kapitalet. Även företagsklimatet som finns lokalt spelar in. Finns jobben lokalt skapar det identitet och sammanhang, vilket också ger bättre folkhälsa och hållbarhet.

Mål: Förädlade lokala resurser

Förädlade och utvecklade lokala resurser ger arbete, försörjningsmöjligheter och ett ökat utbud av tjänster och produkter, valfrihet och ett hållbart liv. Det gör att flödet stärks i den lokala ekonomin och ger ett konkurrenskraftigt företagsklimat med ett ökat nyföretagande och en positiv spiral av lokalt utbud. En efterfrågan på lokala tjänster och produkter skapar arbetstillfällen. Medveten konsumtion och grön vardag är en del i det hållbara livet.

De många naturresurserna i vårt område är grunden för de gröna näringarna. Med gröna näringar menar vi verksamheter inom jord, skog och trädgård men även livsmedels- och skogssektorer samt underleverantörer till dessa. Den småskaliga livsmedelsförädlingen har stor potential. Att öka utbudet av närproducerade varor och tjänster är viktigt för att stimulera den hållbara utvecklingen och möta de globala hoten. Dessutom ger en lokal produkt flera vinster. Den konsumeras av och ger arbetstillfällen åt ortsbefolkningen samt kan bli en attraktion för besökare i området. Naturen är full av möjligheter till lokal produkt- och tjänsteutveckling och till försörjning för kvinnor och män, ungdomar, inrikes och utrikes födda. Naturens möjligheter kan också vara en del i en utveckling för kvinnor och män som är längre ifrån arbetsmarknaden.

Området har stor potential för stärkt och utvecklad besöksnäring. Det gäller då inte minst satsningar för befolkningen i området som inte behöver resa långt för bra upplevelser vilket minskar klimatpåverkan. I bygden finns starka varumärken som skapar en identitet som står sig i ett större sammanhang. Ett ökat utbud av och ökad kvalitet på besöksmålen gör bygden än mer attraktiv. Efterfrågan på tillgängliggjorda natur- och kulturupplevelser av god kvalitet är stor. För att klara den ökande konkurrensen behövs ständigt nya företag, ett förbättrat värdschap, utveckling av naturresurser och ökad kvalitet på produkter och tjänster. Vidare behöver företag och offentliga aktörer en enad positiv attityd för att stärka besöksnäringen. Ett kulturellt kapital utvecklas nära människorna i den lokala ekonomin. Tematiska och geografiska samarbeten leder till nya idéer.

Målet mäts i antalet nya lokala produkter och tjänster och antalet arbetstillfällen.

Mål: Transportmöjligheter

Att bo på landsbygden innebär ibland långa avstånd till många funktioner i samhället. Möjlighet till kollektiva transportmedel har förändrats. Det finns unika behov av transporter som kräver anpassade lösningar som i minsta möjliga mån belastar det ekologiska systemet och som samtidigt är ekonomiskt hållbara. Fysiska alternativa transporter behövs för såväl människor som av varor. Det kan vara komplicerat att skapa ett helt liv om man har svårighet att förflytta sig, av hälsoskäl eller avsaknad av egna eller kollektiva transportmedel anpassade för situationen. Umgänge och arbete stärker den mentala hälsan. Det fysiska mötet är ett grundläggande mänskligt behov.

Målet mäts genom antalet anpassade transportmöjligheter och antalet arbetstillfällen.

7.3 Handlingsplan

Med våra övergripande mål och insatsområden vill vi möta särskilda behov i vårt område. Målen och dess indikatorer är formulerade på ett sätt som förutsätter att många av projekten sker i samverkan. När projekt för lokalt ledd utveckling med leadermetoden fungerar som bäst stärker de demokratin och främjar de kollektiva insatserna i den lokala utvecklingen.

Enligt tidigare erfarenhet vet vi att leadermetoden ger goda projektresultat. Leadermetoden innebär trepartnerskap, innovativitet, överförbarhet, nätverkande och underifrånperspektiv vilket är en utgångspunkt för projekten att arbeta, se även 7.1.

Ytterligare en positiv aspekt av lokalt ledd utveckling är det lärande som uppskattats av

många i projekten. Det sker framför allt i utbytet av kunskaper och erfarenheter där projekt realiserar i samverkan mellan flera aktörer. För att stimulera till erfarenhetsutbyte mellan pågående projekt och tidigare projekt bjuder föreningen in till träffar. Erfarenhetsutbytet skapar stolthet och inspirerar till nya satsningar för utveckling i bygden. Den får en kapacitetshöjning när deltagare lärt sig driva projekt och söka resurser som leder till fortsättningsprojekt och vidareutveckling av idéer. Vidare ger det en kollektiv kraft på landsbygderna. Kansli och LAG prioriterar lärandet i projekten som ett positivt resultat. Tillsammans med projektgrupperna tas former och metoder fram för vidareutveckling av den nya kunskapen, till exempel hur dessa kan tillämpas i framtida satsningar. Det ligger i föreningens intresse och ansvar att se till att de kapacitetshöjande effekterna tas tillvara. På samma sätt är det LAG:s ansvar att reellt följa projekten, stötta dem, ta tillvara deras intressen för att säkra och synliggöra resultaten. LAG kan driva egna projekt som handlar om kapacitetshöjande arbete och lärande inför framtiden. Kansli och LAG är lyhörda för lokala idéer och initiativ. De är ett stöd för sökande att hitta rätt form och metod för att kunna realisera projektidén samt hjälp att komma i kontakt med olika nätverk för samverkan.

Genom kontinuerlig uppföljning av hur de olika målen i strategin uppfylls kan LAG och kansli rikta om informationsinsatserna ifall något insatsområde inte tenderar att nå målen. LAG kan också i dessa fall rigga egna projekt för att i god tid säkra måluppfyllelse.

För att kunna fortsätta det framgångsrika konceptet från förra programperioden med "utvecklingscheckar" på mindre belopp kommer LAG själv att söka projektstöd till paraplyprojekt för att kunna ge mindre stöd för effektiva insatser. Ofta kan en förstudie med en utvecklingscheck ge svar på hur ett större projekt kan riggas. Utvecklingscheckar ger möjlighet till experiment och öppnar upp för kreativitet och nytänkande.

Denna lokala utvecklingsstrategi omfattar landsbygdsfonden och regionalfonden. Större delen av målen kommer att nås med stöd från landsbygdsfonden men tillsammans med regionalfonden blir det bättre förutsättningar för en bra måluppfyllelse. En annan viktig faktor för bra resultat är en god samverkan med övriga aktörer inom fonderna. Vi har valt att fokusera på flerfondslösningen under insatsområdet "Den lokala ekonomin" och målet "Förädlade lokala resurser" eftersom insatser med olika angreppssätt kan gynna de aktiviteterna. Aktiviteter som stärker målet kan röra såväl besöksnäringen som de gröna näringarna, där vi ser möjligheter till bra synergieffekter mellan fonderna. Samtal har förts inom partnerskapet och med angränsande leaderområden om att göra gemensamma utlysningar inom teman som förenar parterna. Teman som nämnts är bland annat besöksnäring (Den lokala ekonomin). Förening har goda erfarenheter av samarbetsprojekt med andra leaderområden och ställer sig positiv till ansökningar som bidrar till att den lokala strategin uppfylls tillsammans med andra områden. Den lokala utvecklingen sker ofta i ett mindre sammanhang. Enligt behovsanalysen finns många möjligheter för fler entreprenöriella kvinnor och män i vårt område. Området har potential för förädling av lokala produkter och tjänster. Föreningen ser särskilt behov för unga vuxna och utrikes födda som har nya kreativa idéer som behöver tas tillvara och uppmuntras. Metoden för att tillgängliggöra medel till innovativa projekt med stöd från regionala utvecklingsfonden kommer ske genom paraplyprojekt och för företag i samverkan.

7.4 Urvalsprocess

Förutom att ta emot ansökningar löpande ska LAG dels ha tematiska utlysningar tillsammans med annan offentlig projektfinansiering, dels tillsammans med andra LAG. LAG har ett coachande förhållningssätt för de ansökningar som kommer in. Kansliet inleder en första dialog med sökande kring projektets bakgrund, syfte och genomförande för att på bästa sätt stödja sökande i strukturen för den formella ansökningen. Urvalskriterierna för projekten ska vara förankrade i den sökandes projektorganisation vilket kansliet kan förtydliga genom dialog med projektledaren. Genom kontinuerlig uppföljning hur de olika målen i strategin uppfylls kan LAG och kansliet rikta om informationsinsatser om något insatsområde inte tenderar att ha tillräcklig aktivitet för att nå målen (Se även 7.3).

När ansökan anses vara mogen för granskning och beslut sammankallas enligt förslag ett utskott från LAG, "Beredningsgruppen", som gör en rimlighetsbedömning av kostnader, granskar mot kriterier och lämnar en skriftlig rekommendation till LAG före beslutsmötet för att säkerställa att projektet bidrar till att målen i strategin uppnås. I rekommendationen framgår vilka mål i utvecklingsstrategin som projektet förväntas stärka och hur urvalskriterierna uppfylls (Se även 9.1 och 9.3).

LAG har regelbundna beslutsmöten som annonseras tydligt via relevanta informationskanaler, till exempel via hemsida. Samtliga ansökningar som kommer till LAG behandlas enligt samma transparenta och icke-diskriminerande urvalsprocess och hela processen dokumenteras med föreningens digitala projektledningsverktyg och med de verktyg som tillhandahålls av Statens Jordbruksverk. Varje beslutsmöte har en inledande fast punkt på agendan där jäv inför varje ansökan bestäms och den checklista som har tagits fram för kriterier går igenom av beredningsgrupp och LAG. Alla beslut finns i justerade protokoll. LAG är sammansatt enligt principen trepartnerskap. Enligt föreningens stadgar tillämpas majoritetsbeslut. Alla deltagare i LAG sitter på personliga mandat och offentliga sektorn kan inte komma i majoritet (Se även 9.3).

7.5 Mål och urvalskriterier

Det civila samhället

Fond	Mål	Indikator	Målvärde
Jordbruks-fonden	Utvecklat föreningsliv	Antal nya metoder	30
		Antal nya funktioner	30
		Antal nyskapade arbetstillfällen	5
	Hållbar digital närvaro	Antal nya initiativ	8
		Ökad kompetens	30
		Antal nyskapade arbetstillfällen	2

Den lokala ekonomin

Fond	Mål	Indikator	Målvärde
Jordbruks-fonden	Förädlade lokala resurser	Antal nya lokala produkter och tjänster	45
		Antal nyskapade arbetstillfällen	5
	Transportmöjligheter	Antal anpassade transportmöjligheter	10
		Antal nyskapade arbetstillfällen	1
Regional-fonden	Förädlade lokala resurser	Antal nyskapade arbetstillfällen i små och medelstora företag	3
		Antal små och medelstora företag som stärkt utvecklingsområdet	6
		Antal företag som får stöd	10
		Antal organisationer som får stöd	20

Uppdaterade målvärden, enligt tilläggsbeslut SJV 2020-01-22

8. Finansieringsplan

Delåtgärd	Fond	%	SEK
Drift		25 %	8 488 674
Samarbeten	Landsbygdsprogrammet	6 %	1 979 207
	Regionala fonden	0 %	0
Genomförande av strategin	Landsbygdsprogrammet	61 %	20 824 192
	Regionala fonden	8 %	2 662 621
Summa		100 %	33 954 694

Omfördelning mellan åtgärder genomförd och godkänd SJV 2019-04-15

9. Organisation

9.1 Administrativ kapacitet och kansliets arbete (drift)

Astrid Lindgrens Hembygd är en ideell förening för landsbygdsutveckling med erfarenhet av tre tidigare programperioder och har därmed god förståelse för regelverket, insikt och vana av projektredovisning samt goda inarbetade administrativa rutiner.

Kontoret i Vimmerby är strategiskt placerat i vårt geografiska område. För närvarande består kansliet av 1,5 tjänst fördelat på två personer där en person är anställd för verksamhetsledning och en person hanterar ekonomi och administration. Tjänsterna tillsätts för att täcka det grundläggande kompetensbehov som föreningen har. Behovet av kompetens kan ändras under programperioden och relevanta utbildningar behöver sökas upp aktivt. För att nå bästa möjliga effektivitet och säkerhet finns tjänstebeskrivningar och delegationsordning som antas av LAG.

Verksamhetsledaren har det övergripande ansvaret för den dagliga driften och har regelbundna avstämningar med föreningens ordförande som har det övergripande ansvaret för verksamheten. Tillsammans med ekonomiansvarig (se nedan) coachas projekten från ansökan via projektgenomförande till redovisning för att nå bästa möjliga resultat och för att nå strategins mål. Verksamhetsledaren representerar föreningen vid nationella och regionala träffar som är relevanta för verksamheten och marknadsför verksamheten enligt kommunikationsplanen som antas av LAG.

Ekonomiansvarig har nära kontakt med projekten och sköter föreningens löpande ekonomi med redovisning och lönehantering. I de fall LAG är projektägare, sköter ekonomiansvarig även den ekonomiska projektredovisningen.

Verksamhetsutskottet (Se även 9.3) ansvarar för kansliets personalfrågor enligt delegationsordningen, strategiska och administrativa frågor samt ekonomisk uppföljning. Utskottet är även med i planeringen av LAG-möten.

Beredningsgruppen (Se även 9.3) stämmer av projekten tillsammans med verksamhetsledaren så att de bidrar till att nå målen i strategin. Beredningsgruppen bedömer också projektens genomförandekapacitet och söker upp extern spetskompetens inom projektens ämnesområden i de fall de bedöms saknas i LAG.

Uppföljning och granskning. Under tidigare period har föreningen använt projektverktyget ALMA. Om det verktyget behövs för styrning, utvärdering och kontroll i framtiden, beror på hur funktionella verktygen, som tillhandahålls av Statens Jordbruksverk, är för den dagliga kansliverksamheten. Föreningen har en internrevisor, som granskar föreningens rutiner samt en upphandlad auktoriserad revisor som granskar räkenskaper och redovisning. Ett krav på båda revisorerna är att de har god kännedom om de specifika krav som myndigheterna ställer på LAG.

9.2 Partnerskapet och föreningen

Partnerskapet som aktivt har tagit fram strategin för lokalt ledd utveckling i Astrid Lindgrens Hembygd är de sex kommunerna Högsby, Nässjö, Eksjö, Hultsfred, Oskarshamn och Vimmerby. De fyra sistnämnda har varit finansiärer i tidigare programperioder i området och har haft en aktiv roll inför föreningens beslut att skriva en strategi och söka om att få bilda område för lokalt ledd utveckling även under åren 2014-2020. Föreningen Astrid Lindgrens Hembygd är i många fall grunden för att stärka och skapa nya nätverk för gemensamma landsbygdsfrågor för de offentliga organisationerna i området.

Från samtliga kommuner har politiker och tjänstemän deltagit vid framtagande av bärande delar i strategin. Tjänstemännen som haft en aktiv roll arbetar med landsbygds-, näringslivs- och arbetsmarknadsfrågor vilka är stora arbetsområden för genomförandet av strategin.

Medlemmarna i föreningen Astrid Lindgrens Hembygd representerar såväl den privata sektorn som den ideella och den offentliga. Medlemmarna har god förankring, är boende och verksamma över hela det geografiska området och har en viktig roll i strategins förankring, inte minst i den ideella sektorn.

Vidare har föreningen på olika sätt samverkat med den offentliga sektorn via berörda länsstyrelser och regionförbund för koordinering av insatser.

Övriga som deltagit i strategiprocessen vid arbetsmöten och workshops är representanter för LRF:s kommungrupper, kommunala och regionala turismorganisationer vilka representerar den privata sektorn.

Sökande organisation för utvecklingsområdet är Föreningen Astrid Lindgrens Hembygd, som varit leaderorganisation sedan 1996 och har genomfört tre programperioder med leadermetoden. Föreningen har ett ökat antal medlemmar, företrädesvis privatpersoner, som deltagit vid arbets- och beslutsmöten för att processa fram vision, insatsområden och mål. Per den 1 november 2014 har föreningen drygt 60 medlemmar.

Föreningen har tillsatt en grupp för mobilisering i bygden inför strategiskrivningen och har anlitat sex landsbygdsorienterade kvinnor och män, utanför den egna organisationen, som bildat skrivargruppen. De har kompletterande och bred bakgrund, är i olika åldrar och verksamma i var sin geografisk del av området.

9.3 LAG – den lokala aktionsgruppen

LAG består preliminärt av 13 ledamöter, två från varje geografiskt område/kommun samt en ordförande. LAG väljs vid föreningens årsmöte och är lika med föreningens styrelse. Sammansättningen är jämnt fördelat mellan kön, ålder och enligt principen trepartnerskap. Samtliga i LAG sitter på personliga mandat och har en röst vardera. LAG är beslutsamlig om samtliga ledamöter kallats till mötet och om minst hälften av dem är närvarande.

Protokoll förs vid samtliga möten. En stående punkt på dagordningen är frågan om jäv inför projektbeslut. Projektbeslut tas med $\frac{3}{4}$ -dels majoritet. En valberedning föreslår LAG:s sammansättning till årsmötet. Valberedningen utbildas inför sitt arbete kring föreningens strategi för att styrelsens kompetens ska vara så bred som möjligt mot strategigenomförandet. Valberedningen utses av årsmötet. Tjänstemän från länsstyrelsen och regionförbund adjungeras vid behov till LAG:s möten, för att överföra spetskompetens och kunskap mellan olika pågående projekt och finansieringsmöjligheter. LAG:s kompetens kring specifika insatser och projektbeslut rörande regionalfonden stärks genom adjungerad ledamot från Region Jönköping, Regionförbundet i Kalmar län och länsstyrelserna. Adjungerad person har inte rösträtt. Vidare kommer LAG årligen genomgå kompetensutveckling kring fonderna.

Ett möjligt arbetssätt för LAG är att välja utskott/arbetsgrupper, så att alla ledamöter har, förutom ett regelrätt LAG-arbete ytterligare ett konkret uppdrag för föreningen. Detta för att öka engagemang och öka föreningens kompetens och kapacitet. För att ytterligare höja kompetensen förläggs möten på olika platser i området och i möjligaste mån avsätts en del av mötestiden för information kring platsen och/eller pågående projekt. Dessa möten fungerar också som informationsspridare kring föreningens verksamhet och är en möjlighet att värva nya medlemmar och förtroendevalda. Bland projektintressenterna finns också de som redan är förtrogna med leadermetoden och som kan tillföra nya idéer till LAG:s arbete och även bli aktuella till valberedningens urval. Samverkan med ungdomar får föreningen bäst, enligt tidigare erfarenheter, tillsammans med vuxna som arbetar med unga. Vidare planeras tematiska utbildningar för LAG, framförallt i första delen av programperioden. Teman kan vara dels kring projektkriterierna, men också trender som kan påverka projekturvalet. Utskottens ansvar och befogenheter är reglerade i delegationsordning som antas av LAG (Se även 9.1).

Permanent utskott kan till exempel vara: *Verksamhetsutskott* som hanterar personalfrågor, strategiska och administrativa frågor samt ekonomisk uppföljning. *Beredningsgrupp* stämmer av projekten tillsammans med verksamhetsledaren så att de bidrar till att nå målen i strategin. Beredningsgruppen bedömer också projektens genomförandekapacitet och söker upp extern spetskompetens inom projektens ämnesområden i de fall de bedöms saknas i LAG.

Övriga utskott kan till exempel vara: *Mobiliseringsgrupp* med uppdrag att förankra strategin. *Tematiska utskott* för att inspirera till tematiska utlysningar. *Framtidsgrupp* som söker och identifierar nya strategiska frågor för föreningen.

Föreningen har en *internrevisor*, som granskar hur föreningen följer rutinbeskrivningar och direktiv samt en upphandlad *auktoriserad revisor* som granskar räkenskaper och redovisning. Ett krav på båda revisorerna är att de har god kännedom om de specifika krav som myndigheterna ställer på LAG.

10. Samverkan mellan fonder och med andra aktörer

10.1 Samverkan mellan fonder

Denna lokala utvecklingsstrategi omfattar landsbygdsfonden och regionalfonden. Större delen av målen kommer att nås med stöd från landsbygdsfonden. Fonderna tillsammans ökar förutsättningar för måluppfyllelse inom insatsområdet ”Den lokala ekonomin”.

Regionala utvecklingsfonden

Av de fyra tematiska målen som Strukturfondspartnerskapet Småland och Öarna har identifierat, väljer Astrid Lindgrens Hembygd att fokusera på målet ”Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag” och resultatmålet ”Ökad tillväxt i befintliga små och medelstora företag”. Med vårt övergripande mål ”Entreprenörsanda” vill vi även uppmuntra till nya företag och därmed bidra till målet med riktade insatser i området ”Den lokala ekonomin”.

Enligt SWOT-analysen finns många möjligheter för fler entreprenöriella kvinnor och män i vårt område. Området har potential för förädling av lokala produkter och tjänster (Se även 4.1 och 4.2). Föreningen ser särskilt behov för ungdomar och utrikes födda som har nya kreativa idéer som behöver tas tillvara och uppmuntras. Metoden för att tillgängliggöra medel till innovativa projekt kommer främst ske genom paraplyprojekt och för företag i samverkan inom målet ”Förädlade resurser”.

10.2 Avstämning med andra aktörer med utvecklingsansvar

Strategin bygger på de behov som synliggjorts i Astrid Lindgrens Hembygd under strategiprocessen. Den har stämts av mot kommunala och regionala översiktsplaner, utvecklingsplaner, utvecklingsstrategier och visionsdokument samt bygdernas lokala utvecklingsplaner.

Tätaste samarbetet kring genomförandet av utvecklingsstrategin kommer att ske med kommunerna i partnerskapet. Ett gott samarbete med andra offentliga aktörer kommer att vara avgörande för en positiv utveckling i området.

Lokala utvecklingsfrågor har ofta beröringspunkter hos en stor mix av aktörer, vilket många gånger är ett resultat av ett fungerande trepartnerskap. Föreningen strävar ständigt efter ökade samarbeten och nya utvecklingsprocesser.

Koordinering mot kommunala aktiviteter som berör den lokala utvecklingsstrategin sker genom de inarbetade träffarna med kommunernas politiska ledning liksom med det aktiva nätverket med tjänstemän som arbetar med frågor som är aktuella i strategin. Det förs en kontinuerlig dialog kring insatser som görs i de olika organisationerna i olika forum.

När så är lämpligt, kommer tematiska utlysningar att kunna göras där det finns olika finansiärer och partnerskap i ett större område för att tydligt kunna göra skillnad.

LAG värderar alternativa mötesplatser högt. Mötet mellan människor skapar nya kreativa idéer och föreningen söker aktivt upp mötesplatser i området för att synliggöra och påminna

om föreningens möjligheter för landsbygdsutveckling (Se även 11). Nya nätverk innebär också ett erfarenhetsutbyte kring frågor där det inte alltid finns ett etablerat forum. Astrid Lindgrens Hembygd har rollen att skapa forum för gemensamma utvecklingsfrågor.

Föreningen strävar alltid efter att höja den egna kompetensen för att bidra till att stärka den lokala kraften. Denna utvecklingsstrategi omfattar flera fonder vilket också ställer högre krav på urvalsprocessen och kunskapen om fondstrukturerna. Föreningens ökade kompetens sker på olika sätt. (Se även 9.3.)

10.3 Jämställdhet och icke-diskriminering

Aktuell forskning visar att risken för ohälsa ökar väsentligt i miljöer där fördomar och trakasserier förekommer. Samtidigt visar forskning att regioner och företag som aktivt arbetar med jämställdhet och mångfald får en positiv ekonomisk tillväxt och utveckling. Att arbeta aktivt för ett tolerant samhälle bidrar både till folkhälsa och entreprenörsanda.

Jämställdhet

Strategins mål ska uppnås utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Jämställdhetsfrågan är ett horisontellt mål som genomsyrar hela leaderprocessen. På så vis ska jämställdhetsperspektivet alltid vara måluppfyllande, oberoende av projektets måltillhörighet. Ett normkritiskt tänkande ska ligga till grund för beslutsprocessen hos LAG och genomsyra kansliets arbete. Det innebär att noga peka ut kvinnors och mäns lika eller olika villkor. Kvinnor och män ska ha lika makt att forma samhället och sina egna liv.

Kansli och LAG ska genomgå utbildning i jämställdhetsintegrering för att kunna göra goda bedömningar av hur projekten förhåller sig normkritiskt. Det kan innebära att undersöka om projekten är genusneutrala och möter såväl kvinnors som mäns intressen. Vidare undersöks om projekten specifikt vänder sig till främst kvinnor eller män, hur många kvinnor respektive män som deltar i projekten, vem som är projektledare och fördelningen av kvinnor respektive män i projektgruppen. Föreningen ska fungera som en kunskapsbank och stöttepelare för projekten ifråga om normkritiskt tänkande. De har i uppgift att stimulera projektens strävan mot jämställdhet. Vårt jämställdhetsperspektiv går inte ut på kvotering. Det handlar om att vara uppmärksam på en traditionell passivitet gentemot könsroller och ojämlik fördelning av medel.

Icke-diskriminerande

I vårt område strävar vi efter mångfald. Vi önskar att bryta normer och släppa fram nya, oväntade förmågor i projekten. Att aldrig exkludera någon kan i förlängningen betyda att många väljer att stanna kvar i området, när de inser områdets potential och ser sig själva som inkluderade i sammanhanget.

Som en del i beslutsprocessen ska en kriterielista tillämpas över vad projekten måste uppfylla utifrån perspektiven jämställdhet och icke-diskriminering. Listan ska visa alternativ för projekten att göra en positionsförflyttning inom dessa områden. Syftet är att varje projekt ska utvecklas utifrån sin egen nivå. Varje projekt ska återkoppla i slutrapporten hur det lyckades uppfylla strategins kriterier. Vidare beskrivs vilka effekter, för- och nackdelar projektet upplevde liksom om/vad projektet hade kunnat göra annorlunda utifrån

jämställdhet och icke-diskriminering. Ingen ska missgynnas på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

11. Kommunikation

Tre kommunikationsmål

- 1) Personer och organisationer söker projektstöd inom lokalt ledd utveckling och bidrar till hållbara levande landsbygder. Kommunikationen ska framförallt nå de som inte redan känner till metoden men också de som jobbat med metoden tidigare och behöver få kunskap om nya strategin och förändringar av strukturer. Kommunikationen ska hjälpa dem med att:
 - känna till att projektstöden inom lokalt ledd utveckling finns
 - lätt hitta information om projektstöden
 - lämna in kompletta ansökningar i tid
 - känna till målen med lokalt ledd utveckling och EU:s roll inom landsbygdsutveckling
 - förstå vilka mervärden projektstöd kan ge för bygden
 - samverka med andra som söker eller har fått projektstöd för att sprida kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter
- 2) Vidareförmedlare och samarbetspartner sprider information, kunskap och erfarenheter om lokalt ledd utveckling. Vår kommunikation ska hjälpa dem att
 - känna till möjligheterna med lokalt ledd utveckling
 - enkelt hitta information om lokalt ledd utveckling
 - sprida information om möjligheterna med lokalt ledd utveckling
 - känna till målen med lokalt ledd utveckling
 - intressera sig för den lokala utvecklingen
 - förstå att det är många som lär sig av varandra och samverkar för att nå målen med lokalt ledd utveckling
 - förstå den egna rollen och sprida kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter
 - känna till EU:s roll för lokal ledd utveckling
- 3) Allmänheten känner till arbetet med och effekterna av lokalt ledd utveckling samt EU:s roll inom den lokala utvecklingen. Vår kommunikation ska hjälpa dem att
 - känna till möjligheterna med lokalt ledd utveckling
 - känna till hur effekter av lokalt ledd utveckling påverkar utvecklingen av samhället och miljön
 - känna till EU:s roll för lokalt ledd utveckling

Fyra målgrupper

1) *Personer och organisationer som söker stöd*

Den här målgruppen är de som kan bli projektägare eller projektledare och de behöver specifik information av hela processen kring leadermetoden, lokalt ledd utveckling och sammanhanget för utvecklingsfrågor.

2) *Vidareförmedlare*

Den här målgruppen kan vara LAG själv, eller anställd personal i föreningen som för vidare budskapet om möjligheterna med lokalt ledd utveckling.

3) *Samarbetspartner*

För att på bästa sätt uppfylla målen med lokalt ledd utveckling genom leadermetoden behöver myndigheter och andra intressenter samverka. Det blir kraftfulla effekter om alla har så god kunskap om varandras möjligheter till stöd och utveckling som möjligt och risken för dåligt resursutnyttjande minskar. Vissa informationsinsatser sker tillsammans med samarbetspartner.

4) *Allmänheten*

De allra flesta invånare har dålig eller ingen kunskap om lokalt ledd utveckling. Hela befolkningen behöver inte ha fördjupad kunskap om leadermetoden eller lokalt ledd utveckling eftersom de som helhet inte är målgruppen för utvecklingsfrågor. Dock är det viktigt att öka kunskapen om landsbygdens villkor generellt och för EU:s roll i utvecklingsfrågor. Målgruppen journalister och opinionsbildare är viktiga att nå för att inge dem förtroende för hur och på vilka villkor landsbygdsutveckling sker. Det är viktigt att belysa balansen mellan stad och land, för att vidare förankra att staden inte måste vara norm.

Prioriteringar

- *Olika kommunikationsinsatser för olika faser*

Kommunikationsarbete påverkas av vilken fas som programperioden befinner sig i.

- Införandefasen, fokuserar kommunikationen på att nå ut till alla i huvudmålgrupperna för att informera om metoden och målen med Lokalt ledd utveckling.
- Genomförandefasen, handlar fortfarande om att kommunicera med huvudmålgrupperna, men också att reagera på de kommunikationsbehov som uppstår, som samarbetspartners och vidareförmedlare uppmärksammar.
- Slutfasen har fokus på att sprida resultat från programmet och då är det angeläget att nå alla målgrupper så att de förstår vad som skett i programmet och hur medlen har använts.

- *Tydlig och samordnad kommunikation*

För att skapa en klar bild av Lokalt ledd utveckling behöver vi kommunicera unisont. Det gör vi bland annat genom att planera kommunikationen från de gemensamma kommunikationsmålen, att samordna insatser samt att använda varandras kanaler.

- *Målgrupperna i fokus*

För att kommunikationen ska lyckas är det viktigt att förstå våra målgrupper och vad som påverkar dem. Det förutsätter en noggrann analys av hur man på bästa sätt når rätt

målgrupper, utformar kommunikationen så att den passar målgruppen och letar fram rätt kanaler.

- *Enklare tillsammans*

Kommunikationen ska göra det lätt att göra rätt. Ett rakt och enkelt språk bidrar till det, men också samordning, bemötande, rapportering och att lära av varandra.

Budskap

Eftersom kommunikation alltid sker på mottagarens villkor är det viktigt att tänka igenom budskapen som kommuniceras. Budskapen utformas utifrån de olika målgrupperna:

Målgrupp: Personer som söker stöd

Budskap: ”Tillsammans med andra bidrar du till att din landsbygd lever och utvecklas.”

Målgrupp: Vidareförmedlare

Budskap: ”Vi jobbar tillsammans och lär oss av varandra för att bidra till en hållbar lokal utveckling och ett resilient samhälle.”

Målgrupp: Samarbetspartner

Budskap: ”Vi jobbar tillsammans och lär oss av varandra för att bidra till en hållbar lokal utveckling.”
”Tillsammans gör vi det enklare för målgrupperna att arbeta med leadermetoden.”

Målgrupp: Allmänheten

Budskap: ”Leader bidrar till resiliens och en hållbar samhällsutveckling.”

11.1 Kommunikationsplan

Se bilaga

12. Uppföljning och revidering

Under tidigare period har föreningen använt projektverktyget ALMA. Om det verktyget behövs för styrning, utvärdering och kontroll i framtiden, beror på hur funktionella verktygen, som tillhandahålls av Statens Jordbruksverk, är för den dagliga kansliverksamheten. Föreningen har en internrevisor, som granskar föreningens rutiner samt en upphandlad auktoriserad revisor som granskar räkenskaper och redovisning. Ett krav på båda revisorerna är att de har god kännedom om de specifika krav som myndigheterna ställer på LAG.

För att få kvalitetssäkring, skapa delaktighet och engagemang har LAG tillsatt den interna arbetsgruppen ”kapacitetshöjning och uppföljning” som kontinuerligt följer upp strategins mål och gör insatser för att bättre nå målen.

Kontoret har regelbunden kontakt med projekten för avstämning, stöd och hjälp att komma i kontakt med olika nätverk för samverkan. Gemensamt tas former och metoder fram för vidareutveckling av den nya kunskapen i projekten, till exempel hur dessa kan tillämpas i

framtida satsningar. För att stimulera till erfarenhetsutbyte mellan pågående projekt och tidigare projekt bjuder föreningen in till träffar för projektledning och projektintressenter. LAG prioriterar lärandet i projekten som ett positivt resultat. Vi rekommenderar de större projekten att avsätta medel för följeutvärdering. Det ligger i föreningens intresse och ansvar att se till att de kapacitetshöjande effekterna tas tillvara. På samma sätt är det LAG:s ansvar att reellt följa projekten, stötta dem, ta tillvara deras intressen för att säkra och synliggöra resultaten. Styrelsen följer projekten under projekttiden med avstämning av villkor och kriterier efter halva projekttiden och rapportering vid slutredovisning.

Genom kontinuerlig uppföljning av hur de olika målen i strategin uppfylls kan LAG och kansli rikta om informationsinsatserna ifall något insatsområde inte tenderar att nå målen. LAG kan också i dessa fall rigga egna projekt för att i god tid säkra måluppfyllelse. LAG kan också driva egna projekt som handlar om kapacitetshöjande arbete och lärande inför framtiden.

Den lokala utvecklingsstrategin kommer att revideras 2017 av LAG utifrån ny erfarenhet, måluppfyllelse och eventuellt nya förutsättningar.

13. Bilagor

Bilaga 1: SWOT-analys

Utifrån resiliensbegreppet har fyra workshops identifierat svagheter, styrkor och hot i området. Mobiliseringsgruppen, ett utskott från styrelsen, har bjudit in brett till sju dialogträffar som har fortsatt SWOT-analysen och tagit fram ytterligare styrkor och möjligheter.

Bilaga 2: Omvärldsanalys

Här redoviar vi relevanta trender, utvecklingar och eventuell forskning som påverkar strategins inriktning och fokus.

Bilaga 3: Motivering flerfondsfinansiering

Astrid Lindgrens Hembygd har valt att arbeta med europeiska landsbygdsfonden och regionala utvecklingsfonden det vill säga en flerfondsfinansiering för att nå målen i strategin.

Bilaga 4: Deltagare i strategiprocessen.

Ett stort antal personer har deltagit vid framtagandet av strategin. I bilagan framgår vilka som har skrivit strategin och vilka som har varit med vid externa träffar och dialogmöten.

Bilaga 5: Församlingskoder och karta över Oskarshamns kommun

Bifogade församlingskoder (5a) beskriver det geografiska området för Astrid Lindgrens Hembygd.

Kartan (5b) visar gränsen mellan Kustlandet och Astrid Lindgrens Hembygd.